

Krajanské informace

Vydává Velvyslanectví České republiky v Pretorii ve spolupráci s českými krajany
v Jihoafrické republice

Náměty a příspěvky:

e-mail: RadkaHej@gmail.com

Fax: 012 5482765

Redakce neručí za obsah zaslaných příspěvků

poštovní adresa: Krajanské informace, P O Box 2708, Lonehill, 2062, JHB

Vážení a milí krajané,

v květnu kvetou šeríky a třešně, na dveře klepe jaro (to na severní polokouli), opadává listí (tady u nás na jihu), slaví se Svátek práce a konec druhé světové války, rodí se trojbarevná májová kořata.....a vychází další díl Krajanských informací!

Zprávy jsou plné aktuálních objevů a zajímavostí, v Číslech a údajích se budeme nějakou chvíli zabývat naší mateřštinou – jak vznikla, odkud přišla a jakými vývojovými fázemi procházela až než se dobrala dnešní znělé i psané podoby. Port Elizabeth je na programu v Jihoafrických a českých městech a Vlastenecký kalendář nám prozradí všechny ostatní květnové mezníky. Jak žil a co dělal profesor Jiří Trnka se dozvíte v Osobnostech a v Zajímavostech zjistíte, že i nemoci měly vliv na utváření dějin, a to překvapivě nemalý. Zkrátka, když onemocní vůdce, začnou se dít věci.

Minulým číslem skončil seriál Etiketa, ale jak všichni víme jeden konec je začátkem něčeho nového. Není tomu jinak ani v Krajanských informacích. Nový seriál,

kteří jsme pro vás připravili, má název Největší záhady Česka. Zaslal nám jej pan Karel Vaňas, kterému tímto mnohokrát děkujeme, a věříme, že se vám bude líbit.

Pan Jarda z Pretorie nám poslal další díl svých Sklářských humoresek a májovou křížovku pro luštitelce. Také moc děkujeme.

Král sýrů Hermelín bude dnes kralovat Receptům, Zdraví zase čokoláda, Čeština je zábavná, pozvánka do kina ani Humor nechybí, takže nezbyvá než....

....popřát příjemné počteníčko

Vaše redakce

Z Obsahu

Kulturní akce	2
UPOZORNĚNÍ	2
Inzeráty / Oznámení	3
Výběr zpráv	4
Jihoafrická a česká města	7
České osobnosti	8
Česká republika v číslech a údajích	8
VLASTENECKÝ KALENDÁŘ:	9

ZÁBAVA	10
Jak nemoci vůdců měnily běh dějin	12
Největší záhady Česka	15
Recepty	16
Zdraví	17
Kultura	17
HUMOR	18
Správná řešení	18

Kulturní akce

Česká baletní hvězda Daria Klimentová oslnila Kapské Město

V Kapském Městě ve dnech 14., 18. a 21. 4. 2012 vystoupila česká baletní hvězda Daria Klimentová v hlavní roli klasického romantického baletu Giselle, který realizoval Cape Town City Ballet.

Velvyslanectví ČR v Pretorii finančně podpořilo realizaci představení. Velvyslanectví ČR v Pretorii udržuje s Cape Town City Ballet dlouhodobé kontakty a již v srpnu 2011 podpořilo vystoupení D. Klimentové v Kapském Městě v baletu Labutí jezero.

D. Klimentová působila v baletním souboru v Kapském Městě na počátku své profesionální kariéry v roce 1992. V současné době působí D. Klimentová jako primabalerína Anglického národního baletu v Londýně.

Představení Giselle ve vyprodaném sále Artscape Opera House bylo jedním z vrcholů kulturní sezóny v Kapském Městě a dostalo se mu i velké mediální publicity.

Představení se na pozvání Velvyslanectví ČR v Pretorii zúčastnil s rodinou i ministr dopravy ve vládě Západního Kapska p. Robin Carlisle.

Akce pořádaná Velvyslanectvím ČR v Pretorii

V Pretorii proběhl seminář českého jazyka

Dne 21. dubna se v residenci paní velvyslankyně B. Fajkusové v Pretorii konal seminář českého jazyka nazvaný „Hrátky s češtinou“. Seminář realizovala ve spolupráci s velvyslanectvím ČR v Pretorii matka paní velvyslankyně, paní Libuše Fajkusová, učitelka českého jazyka, a česká lektorka a překladatelka paní Radka Hejmalová-Millar, která v JAR žije trvale.

Semináře se zúčastnily děti ve věku od 5 – 12 let. Zájemci o výuku byli jednak z řad rodin českých občanů dlouhodobě pracujících v JAR a dále z rodin v zemi trvale usazených krajanů. Lektorky vyučovaly děti paralelně ve dvou skupinách podle úrovně jejich jazykových znalostí. Vyučující seminář důkladně připravily (tabule, učební materiály, výzdoba místnosti), vedly ho interaktivním způsobem a využívaly celou škálu metod (zpěv, kreslení, promítání, různé hry), aby byl pro studenty zábavný a motivující.

Účastníci semináře a jejich rodiče byli se seminářem velmi spokojeni a vyjádřili zájem o pokračování s výukou.

První seminář „Hrátky s češtinou“ proběhl v říjnu loňského roku ve Visegrádském domě v Kapském Městě. Další seminář by se měl uskutečnit opět v Kapském Městě v září t.r.

UPOZORNĚNÍ

Možnost zúčastnit se Českého hudebního tábora mládeže

Rádi bychom Vás informovali o konání Českého hudebního tábora mládeže (Fine Arts Camps Europe), jehož 16. sezóna se uskuteční od 19. 7. do 11. 8. 2012 v Horním Jelení na Pardubicku.

Více než 200 dětí a mládeže ve věku 8 – 19 let se zúčastní tohoto setkání, které propaguje myšlenku mezinárodního porozumění prostřednictvím společného jazyka, kterým je hudba. Během uplynulých 15 ročníků se tábora zúčastnily děti z 27 zemí světa. Uzávěrka přihlášek je 31. 5. 2012. Podrobné informace o projektu naleznete na www.chtm.cz

V Praze se bude konat 6. Mezinárodní krajanský festival

Dovolujeme si Vás informovat, že občanské sdružení Sedm paprsků bude ve dnech 26. – 30. září 2012 organizovat v rámci akce „Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012“, která se uskuteční pod záštitou prezidenta České republiky, 6. ročník Mezinárodního krajanského festivalu, na které zve všechny krajanské soubory a spolky k účinkování, nebo alespoň jako hosty této významné a již tradiční kulturní události.

Festival bude zahájen ve středu 26. září v 19 hodin slavnostním večerem pořádaným

u příležitosti oslav Dne české státnosti s Čechy ze zahraničí. Dále bude program pokračovat ve čtvrtek 27. září v 10 hodin slavnostním přivítáním zástupců krajanských spolků v Senátu Parlamentu ČR. Na programu bude účast krajanů na tradiční Svatováclavské pouti, přijetí krajanů

na Staroměstské radnici, ekumenická bohoslužba a další bohatý program. Přehlídky souborů se uskuteční ve dnech 28. a 29. září a festival zakončí krojovaný průvod účastníků festivalu v neděli 30. září. v 10 hod. z Toskánského paláce na Hradčanské náměstí, kde bude i závěrečné vyhodnocení nejúspěšnějších souborů.

Účinkujícím tohoto ročníku bude ve dnech od 26. do 30. září zajištěno zdarma ubytování a občerstvení. Přihlášky souborů k účasti na festival přijímá Festivalový výbor **do 25. května 2012** na adrese vera.dousova@sevenrays.cz nebo veradous.praha@post.cz. Maximální počet členů souboru je stanoven na 25 osob. V přihlášce je potřebné uvést přesný počet členů, jméno, adresu, telefonní i elektronický kontakt na vedoucího souboru, repertoár

a požadavky na techniku (viz přihláška na www.krajanskyfestival.eu). Soubor, který se krajanského festivalu účastní poprvé, je povinný poslat informace o historii souboru, jeho činnosti a repertoáru, a také několik fotografií pro potřeby propagace.

Na zmíněné adrese www.krajanskyfestival.eu budou postupně zveřejňovány další informace o festivalu.

Ukončení cestování dětí zapsaných v cestovních dokladech rodičů

Platnost zápisů dětí v cestovních dokladech rodičů bude ukončena dnem **26. června 2012**. Po uvedeném datu bude moci každý občan ČR, tedy včetně dětí, cestovat do zahraničí pouze s vlastním cestovním dokladem.

Inzeráty / Oznámení

Pracovní příležitost

The company Health Window is looking for 7 Czech speaking candidates to work in its call centre. The call centre is based in Pretoria, Val de Grace. The candidate will be required to make telephone calls to patients that are residing in the Czech Republic so it is important that they are fluent in Czech. Training is provided. The salary is negotiable (R5000 – R10 000). The position is based on a normal working day. Previous call centre experience would be an advantage, but not necessary. The interested candidate should have good conversation skills. It would be beneficial to have basic computer skills.

Contact: Sandra Last, International Project Coordinator,
Office: + 27 12 804 5410, Cell: + 27 71 330 6349

Pátrání

Dobrý den.

Jmenuji se Tomáš Kubálek, touto cestou se na Vás obracím s prosbou o pomoc. Nejlepší kamarád mého otce emigroval po r. 1968 do Švýcarska, ale nyní prý žije v JAR. Prosim Vás tedy, jestli je nějaká šance toho pána najít. Jmenuje se Antonín Kulhánek, pochází z Prahy, s tátou studovali SPŠ slévárenskou v Brně. Otec je vážně nemocný a rád by se ještě s p. Kulhánkem potkal.

Děkuji Vám mnohokrát za ochotu.

Kontakt: Tomáš Kubálek, Tábor, tel. +420 774 830 878,
kubalekt@seznam.cz

Pátrání

JUDr. Eva Turinská, notářka se sídlem v Chotěboři, s adresou kanceláře Chotěboř, Krále Jana 1764, Česká republika, byla pověřena soudem provedením úkonů v řízení o dodatečném projednání dědictví po Bohuslavu Sobotkovi, zemřelém dne 31.03.1983 a zjišťuje údaje o neteři zůstavitele paní Janě Ress, která v roce 1992 bydlela na adrese 566 Buccaneer str., Elardus Park, Pretoria 0181. Ze spisu je známo, že matka paní Jany Ress se jmenovala Karla Rádová, rozená Sobotková, narozená dne 02.08.1901, posledně bytem Česká republika, Dubí, Na Výšině 494, zemřelá dne 12.08.1992, jiné údaje neznáme. Jakékoli informace o paní Janě Ress, jejím bydlišti, případně datum úmrtí a kontakty na potomky můžete sdělit prostřednictvím e-mailové adresy eturinska.notar@nkcr.cz, případně na adresu JUDr. Eva Turinská, notářka, Krále Jana 1764, 583 01 Chotěboř, Česká republika.

Villa Klara B&B nabízí ubytování v luxusně vybavených pokojích v srdci Johannesburgu v Northcliffu. Guesthouse je vhodně situován velmi blízko nákupního střediska Cresta.

Ideální pro byznysovou klientelu díky své poloze. (CBD 15minut, Sandton 20minut, N1 7 minut, nemocnice 10 minut)

Pokoje mají WiFi spojení.

Pro více informací navštivte naši webovou stránku

www.villaklara.co.za

Rezervace: klara@villaklara.co.za či 011 478 2513.

Denně od: 08:00 do 17:00.

At Villa Klara, the customer always comes first.

Výuka češtiny a angličtiny od začátečníků až po velmi pokročilé, od dětí až po důchodce. Individuální přístup. Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Kvalifikovaná soudní překladatelka nabízí vypracování překladů z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny (případně z a do ruštiny a němčiny). Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Naučte se šít jako profesionálky a oblékejte se podle svých představ.

KURZY ŠITÍ pro začátečnický i pokročilý

Individuální přístup a zdokonalení vašich dovedností jsou u nás zaručeny.

Specializujeme se také na **DESIGN A ZAKÁZKOVÉ ŠITÍ** svatebních šatů; večerních, business a vycházkových oděvů. Najdete nás v Centurion. **VOLEJTE 0834484795 – Petra**

Výběr zpráv

*Češi našli v Africe ztracený oltář zapomenutých královen horního Nilu

Čeští archeologové zaznamenali na expedici v severním Súdánu další úspěchy. Po dlouho ztraceném chrámu Týfóniu odkryli jeho hlavní svatyně. Patří mezi ně i oltář ztracený přes 150 let. Poslední zprávy o něm do Evropy přivezla pruská expedice, která tak napomohla rozluštění písma Merojského království.

Archeologové Národního muzea už tři sezony pracují na lokalitě Wad Ben Naga. Odkrývají zbytky historického města, jednoho z největších na súdánské části toku Nilu. Postavili ho architekti Merojského království, trvajícího přibližně od čtvrtého (někdy se uvádí třetího) století před naším letopočtem do čtvrtého století po Kristu.

Merojští králové (a také vládnoucí královny) vládli poměrně neznámé zemi, která dokázala poměrně úspěšně vzdorovat římské říši v době její vrcholné moci. Řada merojských památek patří na seznam světového dědictví UNESCO.

Češi pátrali v lokalitě nedávno nalezeného chrámu, takzvaného Týfónia. "Poslední záznam o něm existuje z roku 1844," přiblížil vedoucí expedice Pavel Onderka. Jeho

lidé výzkum zahájili v roce 2011 a brzy na ploše 50 krát 60 metrů identifikovali zbytky zdiva. "Pátrali jsme především po sloupech s vyobrazením boha Bese. Jejich fragmenty jsme našli," řekl.

Zajímavý "úlovek" čekal přímo pod Týfóniem. Archeologové objevili raný chrám z doby mezi 1. stoletím před naším letopočtem a 1. stoletím našeho letopočtu. Tedy z doby vlády královen Amanirenas a Amanišacheto, které bojovaly s Římany. "Chrám ležel přímo pod Týfóniem. Objevení jeho základů je jedním z největších úspěchů této sezony," popsal archeolog.

Archeologové vykopali z pohřebiště hrobku postavenou z bloků tohoto chrámu. "Našli jsme na šedesát bloků," uvedl Onderka.

Velmi nečekaný pak byl objev takzvaného oltáře B. "V roce 1844 objevila pruská královská expedice oltář popsaný merojskými a egyptskými hieroglyfy, který umožnil rozluštění merojského písma. Takzvaný oltář B nebyl odvezen do Evropy a nyní jsme jeho fragmenty našli," řekl. I přes rozluštění písma má dosud dávné království svá tajemství. Jazyk, který jeho obyvatelé užívali, totiž stále zůstává neznámý.

Súdánský ministr zahraničí Alí Ahmed Karti byl z výsledků prací nadšený. "Vidím, jak se dělá historie, a vím, jak bude vaše práce pokračovat. Nyní vidím, že rozhodnutí vám pomoci bylo správné. Historie ukáže, jak moc důležitá je z hlediska historie vaše práce," poděkoval Čechům Karti.

Palác královny Amanišacheto.

Malý chrám.

Kruhová stavba ve Wad Ben Naga.

Rozsáhlý chrámový komplex poblíž dnešního městečka Wad Ben Naga se nachází asi 130 kilometrů severně od hlavního města Chartúmu. V lokalitě, kde nyní žijí asi tři tisíce obyvatel, se za Merojského království rozkládalo město Arabikeleb, jedno z největších ve starověké Núbii. Okolo přelomu letopočtu v něm byl vystavěn jeden z největších paláců a nejméně pět chrámových staveb. V době největšího rozkvětu v něm žilo kolem 25 tisíc obyvatel.

***Vědci jsou zase o krůček blíže v léčbě rakoviny**

V současnosti se ve světě slaví každý, byť dílčí vědecký objev, který souvisí s bližším poznáním nebo přímo s léčbou rakoviny. Čeští vědci za celosvětovým výzkumem rozhodně nezůstávají pozadu, čímž výrazně přispívají do celkové mozaiky poznání této zákeřné nemoci svým dílem. V tomto duchu se uskutečnil i čtvrtý ročník Mezinárodního lékařského sympozia týkající se výzkumu BAF®, pořádaný společností Areko, kterého se letos zúčastnilo několik desítek lékařů, vědců a odborníků.

BAF® a jeho vliv na lidský organizmus

Lékařské sympozium se v letošním roce věnovalo především výzkumu a vlivu směsi biologicky aktivních fosfolipidů (BAF®) na onkologicky nemocné pacienty, přičemž BAF® je hlavní účinnou směsí látek obsaženou v doplňku stravy jménem Ovosan ale i v dalších testovaných preparátech. Mezi nejvíce diskutovanými tématy na sympoziu se zařadila skupina přednášek pojednávajících o účincích preparátu na lidský organizmus zatížený onkologickým onemocněním.

Příští pátý ročník Lékařského sympozia

Celkově lze shrnout a zhodnotit výsledky všech zveřejněných studií v rámci Lékařského sympozia jako velmi nadějných pro onkologické pacienty i pro další výzkum v daném oboru. V průběhu příštího ročníku se lze těšit na další závěry jednotlivých výzkumů, které v rámci BAF® stále probíhají.

***Pivovary Staropramen kupuje pivovarnická společnost Molson Coors**

Východoevropskou pivovarnickou skupinu StarBev kupuje za 2,65 miliardy eur, zhruba 66 miliard korun, nadnárodní pivovarnická společnost Molson Coors Brewing Company. Molson Coors touto koupí získá také tuzemskou pivovarnickou dvojku Pivovary Staropramen, které StarBev patří.

Transakce musí být nejdříve schválena některými evropskými orgány pro regulaci hospodářské soutěže. Obě smluvní strany počítají s tím, že bude dokončena ve druhém čtvrtletí 2012. Zpráva tak popřela nedávné spekulace o tom, že StarBev hodlá brzy koupit japonský pivovar Asahi.

Molson Coors

Je jednou z největších pivovarnických společností na světě. K jejím či partnerským značkám patří Coors Light, Molson Canadian a Carling, Molson Canadian 67, Molson Dry, Molson M, Rickard's Red, nebo Keystone, Creemore Springs.

Působí především v Kanadě, Spojených státech a Velké Británii.

Loni vyrobila 48,36 milionu hektolitrů piva, čisté prodeje skupiny meziročně stouply o osm procent na 3,5 miliardy dolarů (65,3 miliardy Kč).

Po dokončení koupě bude StarBev působit v rámci Molson Coors jako samostatná obchodní jednotka a i nadále bude sídlit v České republice, informovala kupující strana v tiskové zprávě.

"Akvizice StarBev dokonale zapadá do strategie Molson Coors rozšiřovat naše portfolio prémiových značek a naši působnost na rostoucí trhy po celém světě," uvedl prezident a výkonný ředitel CEO Molson Coors Peter Swinburn.

Podle něj je pивní trh střední a východní Evropy pro společnost Molson Coors atraktivní díky historickým kořenům. Swinburn věří také tomu, že se pивní trh začne po konci ekonomických potíží zvedat podobně jako před začátkem krize.

Nový vlastník sází na Staropramen

Kupující strana hodlá transakci využít k tomu, aby do střední a východní Evropy rozšířila svůj ležák Carling. Hodně si také slibuje od klíčové značky StarBev Staropramen, právě s ní chce expandovat na své současné i budoucí trhy.

Pivovary Staropramen

Na českém trhu zaujímají se svým zhruba 15procentním podílem **druhé místo** po Plzeňském Prazdroji. Patří do skupiny StarBev, která vlastní také pivovary v Bulharsku, Chorvatsku, Maďarsku, Černé Hoře, Rumunsku a Srbsku.

Ve svém portfoliu má více než 20 značek. Ke **klíčovým patří Staropramen**. Prodává také lokální piva jako Borsodi, Kamenitza, Bergenbier, Ozusko, Jelen a Niksicko. Na základě licence distribuuje například značky Stella Artois, Beck's, Hoegaarden, Lowenbrau a Leffe.

Skupina, vlastněna fondy CVC Funds pod vedením CVC Capital Partners, má obchodní aktivity také na Slovensku, v

Bosně a Hercegovině. Firma **CVC Capital Partners pivovary koupila** v prosinci 2009 od **pivovarského gigantu AB InBev**. V dubnu 2012 se dohodla, že **StarBev prodá Molson Coors Brewing Company**.

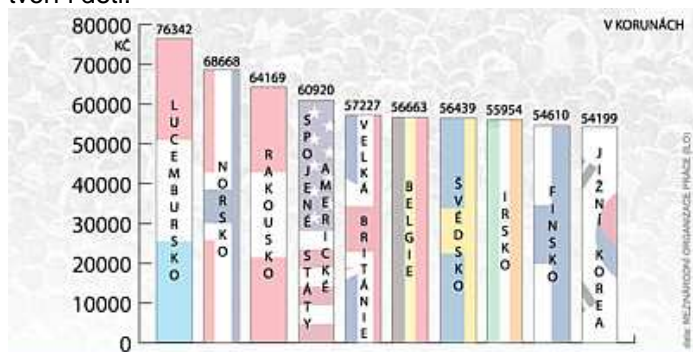
Molson Coors očekává, že transakce začne přinášet společnosti vyšší příjmy už během příštího roku a že do roku 2015 získá hlavně díky efektivitě výroby, nákupu, systémů a souvisejících oblastí přibližně 50 milionů dolarů před zdaněním.

Také StarBev si od nového vlastníka slibuje další růst. "Jsme potěšeni, že se stáváme součástí jedné z největších světových pivovarnických značek. Jsem přesvědčen, že Molson Coors povýší StarBev na vyšší úroveň rozvoje a růstu," řekl k akvizici generální ředitel StarBev Alain Beyens.

StarBev se sídlem v nizozemském Amsterdamu a v Praze provozuje ve střední a východní Evropě devět pivovarů. Loňské tržby skupiny přesáhly v přepočtu 17 miliard korun, výstav členských pivovarů přesáhl 13,3 milionu hektolitrů. Společnost nyní zaměstnává zhruba 4 100 lidí.

*Ekonomové spočítali mzdy na celém světě. Jak jsou na tom Češi?

Průměrná hrubá světová mzda činí 1480 dolarů (asi 27 631 korun), což je za rok necelých 18 000 dolarů. Vyplývá to z výpočtů ekonomů Mezinárodní organizace práce (ILO). Jde o údaj založený na statistikách ze 72 zemí, vynechány jsou některé z nejhudších států, jak informuje server BBC. Všechny údaje jsou upraveny tak, aby odrážely různé životní náklady. Jak uvádějí autoři této studie, ve všech případech se jedná o osoby v zaměstnaneckém poměru, nikoli o osoby samostatně výdělečně činné nebo pobírající dávky. Studie brala v potaz fakt, že ne každý ze sedmi miliard lidí žijících na naší planetě má práci a samozřejmě nezanedbatelný podíl tvoří i děti.

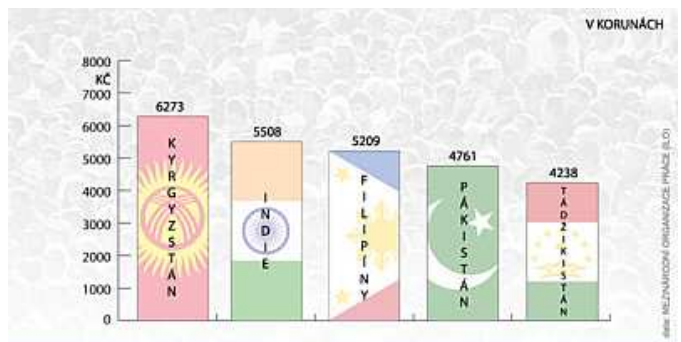
DESET ZEMÍ S NEJVYŠÍ PRŮMĚRNOU MZDOU

Deset zemí s nejvyšší průměrnou mzdou. Ekonomové si proto všimli specifik jednotlivých zkoumaných zemí, aby získali z každé celkový objem mezd. Průměrná mzda v Číně má totiž nepochybně větší vliv na světový průměr, než je průměrný plat na Novém Zélandě, kde žije mnohem méně lidí.

Tento celkový objem mezd náležející každé zemi pak sečetli a nakonec vydělili celkovým počtem příjmů na světě, který podle odhadů činí 70 biliónů dolarů.

Speciální dolary

Nutno připomenout, že dolary nejsou klasické americké. Ekonomové používají speciálně upravený směnný kurz. Průměrná mzda se tak počítá v paritě kupní síly (PPP) dolarů. Jeden PPP dolar bere v úvahu skutečnost, že existují rozdílné náklady na žití v jednotlivých zemích. Jde tak o to, co si za dolary všechno můžou lidé koupit.

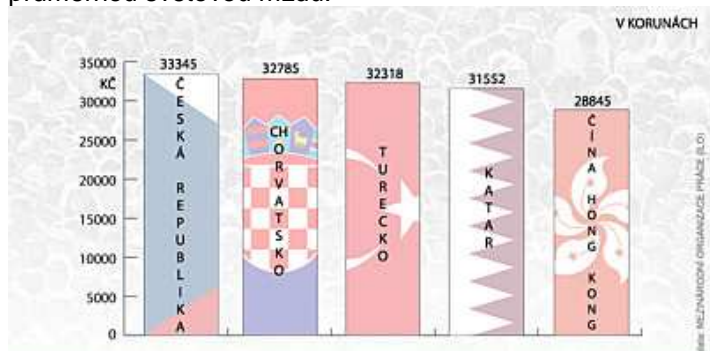
PĚT ZEMÍ S NEJNIŽÍ PRŮMĚRNOU MZDOU

Pět zemí s nejnižší průměrnou mzdou. „Pokud někdo v Číně má plat 1500 jüanů měsíčně a jde do banky, dostane 200 dolarů,“ uvedl ekonom Patrick Belser. „Ale to není fakt, který používáme pro výpočet globálního průměru. Důležité je, co si lidé budou moci koupit za těchto 1500 jüanů, což ve skutečnosti odpovídá asi 400 dolarům,“ dodal Belser.

Ekonomové při výzkumu rovněž dbali na zjištění, kolik člověka finančně vyjde nějaké zboží či služby v USA a kolik toho pořídí za svůj plat v zemi, kde žije.

Česko porazilo Čínu

Průměrná mzda v Česku činila na konci loňska podle údajů Českého statistického úřadu 24 319 korun hrubého. Dosáhla na ni přibližně čtvrtina lidí v zemi. Česká republika přesto překračuje na základě výpočtů ekonomů z ILO průměrnou světovou mzdu.

ZEMĚ S PRŮMĚRNOU MZDOU NA ÚROVNI ČR

Země s průměrnou mzdou na úrovni ČR. Česko tak za sebou nechalo v pomyslném žebříčku například Chorvatsko, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Rusko, ale i Hongkong, Čínu nebo Brazílii.

Výsledky nutno brát s rezervou

Průměrná mzda 1480 dolarů za měsíc je poměrně vysoké číslo, při 20 pracovních dnech v měsíci to odpovídá 75 dolarům za den. Ze statistik totiž vyplývá, že více než třetina světové populace žije pod hranicí dvou dolarů na den.

Jak ovšem autoři studie připomínají, museli mnohdy vycházet pouze z kusých údajů, někdy data chyběla úplně, což je příklad Nigérie. A navíc jde pouze o osoby v zaměstnaneckém poměru, tedy bez začlenění důchodců, dětí, žen na mateřské dovolené či osob samostatně výdělečně činných.

Zpracovala Mirka Schullerová

Jihoafrická a česká města

PORT ELIZABETH

Port Elizabeth je jedním z největších měst Jihoafrické republiky. Nachází se v provincii Východní Kapsko, 770 km na východ od Kapského Města. Město, které si vysloužilo přezdívky PE nebo „The Friendly city“ nebo „The Windy City“, se táhne 16 km podél zátoky Algoa a je jedním z hlavních přístavů republiky. Také se mu říká hlavní město vodních sportů.

Přístav byl založen v roce 1820, jako domov britských přistěhovalců, kteří potřebovali posílit svůj vliv v této oblasti, která původně patřila etniku Xhosa.

Historie

Oblast v okolí dnešní zátoky Algoa byla osídlena již před více než 100 000 lety lovecko-sběrečskými populacemi Křováků (Sanů). Zhruba před 2000 lety se do oblasti ze severu nastěhoval zemědělský kmen Xhosa.

První Evropané, kteří oblast navštívili, byli portugalský mořeplavec Bartoloměj Dias, který v roce 1488 přistál na ostrově St. Croix a Vasco da Gama, který se zastavil na ostrově Bird v roce 1497. Po staletí byla tato oblast v mořeplaveckých mapách vyznačena pouze jako místo, kde je možné přistát a doplnit zásoby pitné vody.

Oblast se později stala součástí Kapské kolonie, která je známá svojí bouřlivou historií především díky sporům mezi svými objeviteli z roku 1652 – společností Dutch East India – a formujícím se Svazem jihoafrických republik.

V roce 1799, během první okupace kolonie ze strany Britů v době napoleonských válek, zde byla vybudována kamenná pevnost, pojmenována Fort Frederick podle vévody z Yorku. Měla sloužit především na obranu proti možnému vylodění a napadnutí francouzským vojskem. Pevnost byla postavena na místě s vyhlídkou na dnešní Port Elizabeth. Dnes je památkou.

Port Frederick

V roce 1804 bylo na břehu řeky Swartkops, několik kilometrů směrem do vnitrozemí, založeno město Uitenhage. Dnes tvoří součást Port Elizabeth.

V letech 1814 až 1821 vlastnil území farmy Strandfontein, dnes pláž Summerstrand v PE, pan Piet Retief, který se později stal vůdcem novousedlíků. Retief byl zavražděn v roce 1837 zuluským králem Dinganem během územních sporů. Tento spor vešel do historie jako masakr asi 500 mužů, žen a dětí. Po té se stal vlastníkem Strandfontein farmy pan Frederick Korsten.

V roce 1820 se v oblasti vylodilo asi 4000 britských osídlitelů. Připluli sem na pozvání tehdejší vlády Kapské kolonie, která potřebovala posilu proti původnímu kmeni Xhosa. V té době začala výstavba přístavního města, které založil guvernér Kapské kolonie, sir Rufane Shaw Donkin a které pojmenoval podle své zesnulé manželky Elizabeth. Přístav se rychle rozrůstal, přijížděli noví a noví usadlíci a přístavu se brzy dostalo uznání a práv města s vlastní správou.

V době druhé burské války byl přístav důležitým místem pro nalodění a vylodění vojáků, dopravu koní a zásob, které pak dále pokračovali do vnitrozemí do Kimberley po nově vybudované železnici. Válka samotná město nezasáhla.

Dnes je Port Elizabeth jedním z největších a nejvýznamějších přístavů nejen Jihoafrické republiky, ale celého afrického kontinentu, univerzitním městem, sídlem vrchního soudu provincie Východní Kapsko a díky svým nádherným plážím a jejich okolí také populárním turistickým centrem, uzavírajícím známou a malebnou oblast Garden Route.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

České osobnosti

Jiří Trnka

Profesor Jiří Trnka (24. února 1912, Plzeň-Petrohrad – 30. prosince 1969, Praha)

byl český výtvarník, ilustrátor, sochař, scenárista a režisér animovaných filmů, jeden ze zakladatelů českého animovaného filmu.

Odmala byl v úzkém kontaktu s loutkami, které se vyráběly v jejich rodině.

V letech 1929–1935 studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Zpočátku navrhoval a vytvářel kulisy pro Divadlo Spejbla a Hurvínka J. Skupy v Plzni, později v dnešním pražském Divadle Rokoko provozoval vlastní loutkové divadlo. Při svém prvním setkání s loutkovým filmem vytvořil pro reklamní účely postavu Hurvínka. V době 2. světové války se zapojil do pražského divadelního života návrhy scén a kostýmů. V Praze žil v letech 1938-1958 v Košířích ve vile (usedlosti) Turbová, později ve svém domě na Kampě, který si zakoupil. Roku 1945 se stal spoluzakladatelem studia Bratři v triku. Roku 1967 byl jmenován profesorem na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, práci mu však znesnadňovala pokračující těžká nemoc, jíž podlehl 30. prosince 1969. Pochován je na Ústředním hřbitově v Plzni.

S oblibou používal ve svých filmech loutky. Mezi jeho nejznámější loutkové filmy patří *Staré pověsti české* a *Dobrý voják Švejk* namluvené jeho přítelem J. Werichem a celovečerní film podle předlohy W. Shakespeara *Sen noci svatojánské*. Dalším Trnkovým dílem z 60. let je například film *Kybernetická babička* a *Ruka* zpodobňující totalitu. Pro děti napsal a sám ilustroval pohádkovou knihu *Zahrada*.

Ocenění:

Cena Hanse Christiana Andersena

Mellièsova cena za nejlepší animovaný film

Národní umělec (1963)

Mezinárodní festival animovaného filmu 1965 – Zvláštní cena poroty

Zajímavosti:

Jako snad jediný ilustrátor své doby psal levou rukou.

Čestný hrob Jiřího Trnky na plzeňském Ústředním hřbitově

Zpracovala Mirka Schullerová

Česká republika v číslech a údajích

JAZYK

Čeština patří do západní skupiny slovanských jazyků spolu s polštinou, slovenštinou, lužickou srbštinou a vyhynulým polabským jazykem. Vyvinula se z praslovanštiny. Tento jazyk byl společný všem Slovanům v jejich původních sídlech, za Karpaty v okolí řek Dněpr a Dněstr. Do českých zemí se dostali Slované v několika etapách v 5. - 6. století n.l.

Staroslověnština

Prvním spisovným jazykem používaným na českém území byla staroslověnština. Stala se spisovným jazykem prvního slovanského státu, který vznikl na tomto území – Velkomoravské říši. V 10. a 11. století se používala také jako spisovný jazyk v přemyslovském českém státě. Jde o jazyk vytvořený pro potřeby křesťanské liturgie slovanskými misionáři řeckého původu Cyrilem (Konstantinem) a Metodějem na základě bulharko-makedonského slovanského dialektu, kterým se mluvilo v okolí města Soluně, odkud oba misionáři pocházeli. Cyril vytvořil pro zápis tohoto jazyka také speciální písmo, které se nazývá hlaholice. Hlaholice vyšla z řecké minuskule a byla obohacena o písmena z hebrejské a samaritánské abecedy. V 10. století se začíná k zápisu staroslověnštiny používat také cyrilice, která je odvozena z řecké majuskule a byla rozšířena o některá písmena potřebná k zápisu slovanských slov. Cyrilice byla vytvořena v Bulharsku za vlády cara Symeona. Vzorem cyrilice pro zápis čistě slovanských hlásek byla hlaholice. Dnešní ruská, bulharská a srbská abeceda jsou upravené formy cyrilice.

Původní písemné památky pocházející přímo z cyrilometodějského období se nezachovaly. Dochovaly se pouze opisy starších originálů. Do staroslověnských památek vzniklých na českém území pronikly mnohé bohemismy. Ty obsahují především tzv. Kyjevské listy, tj. část překladu sakramentáře a Pražské zlomky hlaholské, tj. zlomek liturgického kalendáře a část oficia Velký pátek. Jiné staroslověnské památky vznikly už přímo na území českého státu. Jsou to například legengy o sv. Václavovi, sv. Ludmile, sv. Prokopovi nebo hymnická skladba Hospodine, pomiluj ny.

Staroslověnskou tradici v českých zemích obnovil Karel IV., když v roce 1346 založil Emauzský klášter a povolal do něho mnichy z Chorvatska, kde staroslověnština sloužila jako liturgický jazyk. V klášteře pak vznikla řada hlaholských opisů českých textů a řada českých děl byla přeložena do církevněslovanského jazyka.

Nejstarší české písemné památky

Nejstarší české písemné památky spadají hlavně do druhé poloviny 12. století. Tvoří je tzv. bohemika (jednotlivá slova, nejčastěji osobní nebo vlastní jména, zapsaná do latinských rukopisů) a tzv. glosy (překlady jednotlivých slov, později i vět v latinském textu). Z počátku 13. století pocházejí první dvě souvislé české věty, které jsou zapsány v zakládající listině litoměřické kapituly. Ve 13. století už zřejmě existoval překlad žaltáře do češtiny a na konci 13. století se objevily první dva souvislé literární texty napsané ve staré češtině: *Píseň ostrovská* a *Kunhutina modlitba*. Jde o duchovní písně, které vznikly pod vlivem latinských vzorů. Nejstarší české texty jsou psány tzv. primitivním pravopisem. Latinská abeceda se zde aplikuje přímo na české hlásky bez úpravy. České hlásky, které v latinské abecedě neexistovaly, se zapisují pomocí nejbližších latinských písmen. Na vývoj nejstaršího českého jazyka působily jazyky liturgie – staroslověnština a latina, později i němčina. V polovině 13. století vrcholila německá kolonizace českého území, která znamenala začátek česko-německého bilingvismu. Ten se projevoval více méně ve všech větších českých městech. Němčina se stala prestižním jazykem na dvoře Václava II. a pod vlivem královského dvora se začala v této době poněmčovat i část české šlechty. Na druhé straně čeština působila v této době na polštinu. Polština přejala z češtiny především podstatnou část své náboženské terminologie.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

VLASTENECKÝ KALENDÁŘ:

KVĚTEN

- 1. květen 2004** – Připojení České republiky k EU
- 3. květen 1942** – Narodena Věra Čáslavská, nejlepší československá olympionička
- 5. květen 1945** – Květnové povstání českého lidu (proti německým okupantům)
- 6. květen 1420** – Naroden husitský král Jiří z Poděbrad, 41. český panovník a také jediný český král, který nepocházel z královské dynastie, ale ze šlechty
- 12. květen 1884** – Zemřel Bedřich Smetana, český a světový hudební skladatel
- 13. květen 1717** – Narodena Marie Terezie, česká královna (1743)
- 13. květen 1779** – Těšínský mír – ukončení války o dědictví bavorské
- 13. květen 1935** – Naroden Jan Saudek, populární a známý český fotograf
- 14. květen 1316** – Naroden český král a římský císař „otec Vlasti“ Karel IV.; 36. český panovník, významná osobnost českých dějin
- 16. květen 1868** – Byl slavnostně položen základní kámen Národního divadla
- 26. květen 1900** – Naroden Vítězslav Nezval, český básník, spisovatel, překladatel a spoluzakladatel poetismu
- 27. květen 1987** – Narodena Martina Sáblíková, slavná česká rychlobruslařka
- 27. květen 1942** – Českoslovenští odbojáři Jan Kubiš a Jozef Gabčík provedli úspěšný atentát na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha.
- 28. květen 1884** – Naroden Edvard Beneš, druhý československý prezident, zakladatel české Maffie a přítel T.G. Masaryka a M.R. Štefánika
- 30. květen 1434** – Proběhla Bitva u Lipan, která de facto skončila s husitskou revolucí; byla poražena radikální strana Husitů umírněnějšími Pražany a katolíky
- 30. květen 1434** – Zemřel Prokop Holý, husitský radikální kněz a vojevůdce, padl v bitvě u Lipan

Zpracovala Mirka Schullerová

Sklářské humoresky – příspěvek od pana Jardy z Pretorie

Začátkem 60.ých let rozhodlo naše ministerstvo, že se ty, po celém kraji roztroušené závody, co patřily do podniku, postupně zruší, a místo nich že se v Boru vystaví nový velký kombinát, který bude združovat veškerou tuto výrobu v jednom místě. Tento kombinát se nakonec po mnoha letech, tak koncem 70.ých let, opravdu začal stavět. Ale začátkem těch 60.ých let byl zatím jenom ve stadiu plánování. A jako v celém tom socialismu, každý plán se měnil alespoň jednou za půl roku, podle měnících se direktiv. Na tomto plánování jsem se zúčastnil dost

velkou měrou. Pro mě to mělo tu výhodu, že každá nová změna se musela, s patřičnou dokumentací, předat na ministerstvo v Praze. Já jsem přes týden bydlel v podnájmu v Boru, ale každou sobotu v poledne jsem odjížděl do Prahy (to se ještě pracovalo v sobotu dopoledne). A pro mě možnost zůstat v pondělí ještě doma a odevzdat fascikl na ministerstvo, byla výhoda. Nikdo z ostatních členů technického oddělení, usedlých v Boru, o takovou cestu nestál. Jednou jsem vezl x-tou variantu projektu na ministerstvo. V pondělí jsem ani nijak moc nespěchal,

znaje poměry na ministerstvu, kde se tak do deváté ráno pila jen káva a mluvalo, a nic moc se nedělo! Jenže tentokrát byla situace jiná. Sotva jsem se dostal na příslušné oddělení, začal kravál: "Tak sakra, kde jseš, my už Tě sháníme! Tady je už o tom hodinu porada! Sedí v zasedačce, čekají na Tebe. Odnes jim to tam!". A strčili mně do zasedačky! Já jsem nikdy s tak vysokými "šéfy" neměl nic společného, a ani jsem nikoho z nich neznal. Pouze jedinou osobu a ta seděla v čele stolu - náměstkyně předsedy vlády Ing. Ludmila Jankovcová, vládě zodpovědná za

naše ministerstvo. Tu jsem poznal podle fotografií. Kolem ní u stolu seděl ministr a asi jeho náměstci, které jsem neznal. Náměstkyně předsedy vlády byla na ministerstvu známa pod přezdívku "Železná bába", a myslím, že jí tato přezdívka patřila právem! Když jsem "byl vstoupen" do zasedačky, podívala se na mne přes brýle a řekla přísně: "Soudruhu, co tu chceš? Tady je porada!" Odpověděl jsem, že jsem z Boru, a že nesu novou variantu projektu na kombinát. Na to řekla: "Prosím, předej ho tady soudruhu náměstkovi!". Fascikl jsem předal, a

snažil se urychleně vypadnout. Skoro už u dveří mě zastavila otázkou: "Soudruhu počkej, ty znáš ten projekt?" Odpověděl jsem že ano, že jsem na tom pracoval. Na to ona: "Tak si tady sedni a vysvětli nám tu poslední variantu!". A tak jsem musel referovat. Občas mě zarazila nějakou otázkou, a nebo chtěla některá vysvětlení, ale vždy logické otázky a k věci! Když jsem skončil, poděkovala mi a řekla že mohu odejít. Při odchodu, ještě než jsem stačil odejít a zavřít dveře, jsem slyšel, jak hřímá na jednoho z náměstků (asi toho našeho): "Tak soudruhu námětku,

takhle má vypadat technický referát, z toho si vezmi příklad! Ten soudruh mluvil věcně a dokázal všechno zdůvodnit! Doufám, že ho sem příště nebudeme muset znovu zvat z Boru! To má být Tvoje práce a ne jeho!". Když jsem konečně vyšel ze zasedačky, bylo vidět, jak se na mě všechny ty ministerské myši dívají s respektem - vydržel jsem tam dost dlouho a bez obvyklého řvaní, které bylo občas slyšet i přes ty zavřené dveře! Příští variantu projektu jsem raději dodal hned brzy ráno!

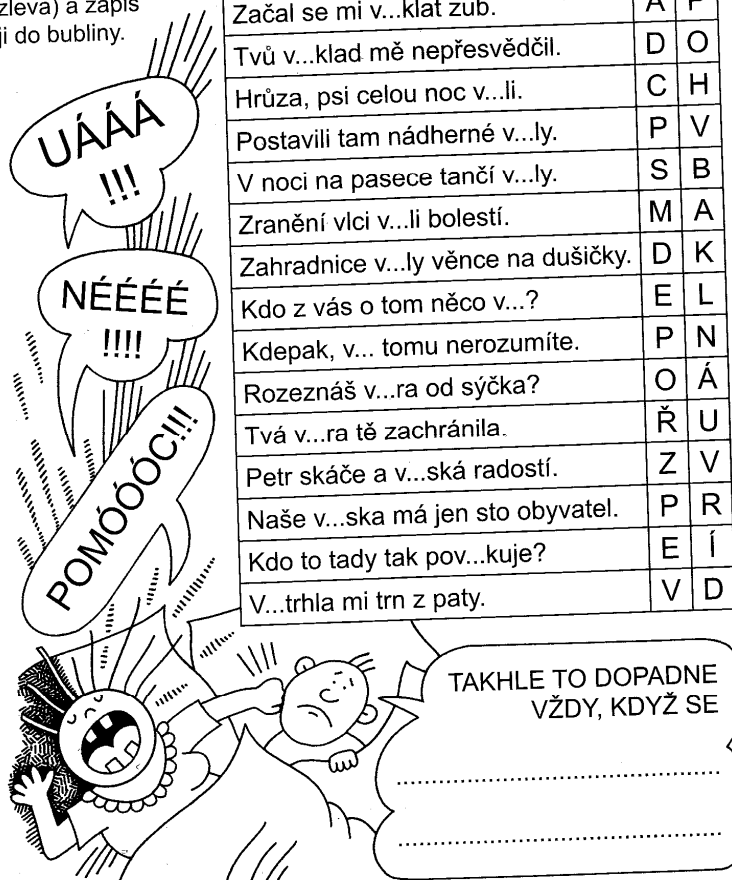
ZÁBAVA

Čeština

Vyjmenovaná slova po V

Doplň správně I nebo Y do vět. Zakroužkuj písmeno pod I nebo Y podle toho, co jsi doplnil do věty. Tajenku přečti zesponu nahoru (první a druhý sloupec zleva) a zapiš ji do bubliny.

	I	Y
Na stěně v...sela police s knihami.	M	A
Babička v...sela na záhon fazole.	P	R
Podél cesty se v...nula pole.	Í	S
Chtěl bych v...dat vaši knihu.	T	O
Budeme se teď v...dat častěji.	N	E
Kup mi bonbony a žv...kačky.	O	R
Začal se mi v...klat zub.	A	P
Tvů v...klad mě nepřesvědčil.	D	O
Hrůza, psi celou noc v...li.	C	H
Postavili tam nádherné v...ly.	P	V
V noci na pasece tančí v...ly.	S	B
Zranění vlci v...li bolestí.	M	A
Zahradnice v...ly věnce na dušičky.	D	K
Kdo z vás o tom něco v...?	E	L
Kdepak, v... tomu nerozumíte.	P	N
Rozeznáš v...ra od sýčka?	O	Á
Tvá v...ra tě zachránila.	Ř	U
Petr skáče a v...ská radostí.	Z	V
Naše v...ska má jen sto obyvatel.	P	R
Kdo to tady tak pov...kuje?	E	Í
V...trhla mi trn z paty.	V	D

Křížovka od pana Jardy z Pretorie (z časopisu Katka Křížovky)

Lidový pranostikon
Máj teplo dává a (tajenka).

Katka speciál Křížovky	KOLONIE	ČÁST MÍSTNOSTI	HŇEV (LAT.)	HOVOR. SOUHLAS	ŽENSKÉ JMÉNO	POKYNUŤI	Katka speciál Křížovky	JM. HER. ANDRLOVÉ	BÝT ZAVREŇY	SPZ OSTRAVY	ZÁPOR	ZÁLUDEČNÍ LÉKY	Katka speciál Křížovky	MORŠTÍ KORVYSI	PROUD	JAPONSKÁ LOVKYNĚ PEREL					
AZBEST							ŽENSKÉ JMÉNO CITOS-LOVCE						KUS LEDU								
1. DÍL TAJENKY													CIKAN ÚDOLÍ (ZAST.)								
PAPOUŠEK				VPÁD AFR. KMEN							LEVANTSKÁ BAVLNA IN. ZPĚV. KRÍŽKOVÉ										
PŘED-LOŽKA			ZN. HLINÍKU BAJNÝ OSTROV			JEDEN (ANGL.)				ROV				PORTUGAL. PLAVIDLO	OPERUJÍCÍ LEKAR						
STARO-PERSKÝ PALÁC						POPRAVČÍ				TKANINA											
Katka speciál Křížovky	SRPSKÁ ČEPICE	ZN. TITANU PROTIKLAD					 <p>... a krásné ženy do lehkých šatů odívá!</p>					Katka speciál Křížovky	LAHODNÝ NÁPOJ	IN. FOT. PANENKY BABIČKA (NĚM.)							
KRUH																	MOŘE (SLOV.)				
RAKOUSKÁ TISKOVÁ AGENTURA					CVIČIŠTĚ V OZUDU													JMÉNO HERCE SHARIFA			
DVEŘNÍ ZÁVES																		POLYNĚSKÝ OPOJNÝ NÁPOJ			
SPISY																		Katka speciál Křížovky	KONEC ŠACH. HRY	A (LAT.) IRÁNSKÝ SYMBOL ČISTOTY	
Katka speciál Křížovky	ČESKÝ HEREC	ONO (ANGL.) ČESKÝ VRCH											NEVELKĚ PÁLENÁ HLÍNA								
ČIRÁ TEKUTINA					NUŽE	SUCHÁ TRÁVA	Katka speciál Křížovky	ROUŠKA	ZN. MOUKY	DR. SPZ POPRADU	KOČOVNÍK LAVICE (NĚŘ.)										
JEDEN Z MUŠKETÝRŮ							ZMATKAŘ								CIZOKRAJ. PLOD	ČINIT					
FRANC. ČLEN			DŮRAZNÝ ZÁPOR ZN. CIGARET				LAPONEC DOSLOVNĚ ZNĚNÍ							12 MĚSÍCŮ SOUČÁST MOTORU							
BEDUÍNSKÝ PLAŠT				JED. HMOT. USA SEVERSKÝ PAROHÁČ				KOČOVNÍK ŽENSKÉ JMÉNO							BOBIZAČNÍ SLABIKA ZOLŮV ROMÁN						
Katka speciál Křížovky	JE MOŽNO	STÁTNÍ SVÁTEK (ZKR.) ČES. POL. STRANA			PÁLKOVACÍ HRA PROVADEŤ SETBU					ALKALOID SPZ PRAHY											
ROSTLINA						POLOOPIČE VE (SLOV.)						DRUHÁ TRÁVA MPZ SLOVENSKA									
2. DÍL TAJENKY								NEMARODIT													
UCHO (ANGL.)				MRTVÝ (NĚM.)				TURECKÉ MĚSTO								POMŮCKA: ADANA, ADIO, AKONIN, KAPA, KARAWELA, TANA					

Zajímavosti

Jak nemoci vůdců měnily běh dějin

Proč byla invaze v Zátocě sviní v dubnu 1961 pro amerického prezidenta propadákem a následný vídeňský summit s Chruščovem ještě větším debaklem? A co vedlo francouzského prezidenta Mitterranda ke zneužívání státního aparátu? Příčina může být překvapivá: nemoci. Ať už si je s sebou do vysoké funkce přinesli, nebo jimi začali trpět během jejího výkonu.

Prezident Mitterrand na vojenské přehlídce v Paříži.

Syndrom hybris? Zpupnost mocných

David Owen zkoumal také činnost politických vůdců, kteří nebyli nemocní a u nichž bez problémů fungovaly kognitivní (poznávací) procesy, ale objevilo se u nich něco, co označil jako syndrom hybris (jakási „zpupnost z povolání“).

Hybris je neoddelitelně spojen s držením a výkonem moci. Je-li jedinec moci zbaven, syndrom obvykle odeznívá. V tomto smyslu se jedná o onemocnění spojené jak s osobou člověka, tak s určitou funkcí. A okolnosti, za nichž je tato funkce vykonávána, ovlivňují pravděpodobnost, že mu vůdce podlehne.

Rysem hybris je neschopnost měnit směr politiky, protože by k tomu bylo nutné přiznat chybu. Owen v této souvislosti mluví o tzv. hybriické kariéře a hybris chápe jako určitou ztrátu schopností: „Politici vůdci nabyli díky vlastním úspěchům přílišného sebevědomí a začali zavrňovat rady, jež odporovaly jejich přesvědčení – někdy i úplně všechny rady – a začali se chovat tak, jako by

si troufali vzpříčit se daným skutečností. Obvykle, byť ne vždy, je za to stihla nemesis (odplata).“

Podle Owena trpěly syndromem hybris tyto demokratické hlavy států: George W. Bush, Tony Blair, Margaret Thatcherová, Neville Chamberlain, Lyndon B. Johnson a Theodore Roosevelt.

David Owen (1938) - britský politik a psychiatr napsal knihu *Nemocní u moci*.

Politika a lékařství - Medicínské praxi se Owen věnoval šest let a v politice posléze dlouho působil v různých funkcích. Především byl v letech 1976–1979 britským ministrem zahraničí. Od té doby ho fascinovala souvztažnost mezi politikou a lékařstvím – vliv nemocí na rozhodování politiků, nebezpečí plynoucí z jejich utajování, ale například i odpovědnost, kterou nemoci vrcholných politiků ukládají jejich lékařům.

V této souvislosti se ptá: „Měli by být jako v běžných případech oddáni výhradně svému pacientovi, nebo mají povinnost vzít v úvahu i politické zdraví země?“

Owen se v knize zabývá nejrůznějšími nemocemi hlav států v celém dvacátém století až do přítomnosti, zvláštní studie ale věnuje například Françoisi Mitterrandovi a Johnu F. Kennedymu. Francouzský prezident téměř 14 let ve funkci trpěl rakovinou prostaty, o níž plných 11 let veřejnost nevěděla.

U amerického prezidenta Owen zase porovnává chování Kennedyho při zpackané invazi do Zátoky sviní a na schůzce s Chruščovem ve Vídni v roce 1961 s jeho vystupováním a rozhodováním o rok později během karibské krize. Dává je do souvislosti s Kennedyho zdravotním stavem i změnami léčby, k nimž mezi těmito událostmi došlo.

Johnu Kennedymu bylo 43 let, když byl v listopadu 1960 zvolen prezidentem USA. Zdálo se, že je plný svěžesti (on sám to slovo hojně užíval), vitality, šarmu a humoru. Za Atlantikem byli tehdy u moci o více než generaci starší politici. Sovětskému vůdci Nikitu Chruščovovi bylo 64 let, stejně jako britskému premiérovi Haroldu Macmillanovi. Francouzskému prezidentovi Charlesi

de Gaullovi bylo 70, izraelskému premiérovi Davidu BenGurionovi 74 a německému kancléři Konradu Adenauerovi 84 let. A přece byli všichni tito muži zdravější než Kennedy.

Tento nejmladší prezident v dějinách USA skládal přísahu s vědomím velkého tajemství – záměrně Američany dezinformoval o svém zdravotním stavu, který byl mnohem horší, než se veřejnost měla důvod domnívat. Trpěl Addisonovou chorobou (částečné nebo úplné selhání funkce nadledvin), jejíž vinou závisel Kennedyho život na náhradní hormonální léčbě a jeho vítězství ve volbách i setrvání v úřadě na jejím utajování. Alespoň to si John Kennedy myslel.

Válečný hrdina John Kennedy. Při vojenské službě v jižním Pacifiku utrpěl v roce 1943 zranění, od něhož se odvíjelo mnoho pozdějších neuhů, především bolavá záda.

Dlouho panovalo přesvědčení, že Američané by si Kennedyho nikdy nezvolili, kdyby od oznámení jeho kandidatury dostávali informace o jeho nemocích. „Pro Ameriku šedesátých let to možná platilo,“ píše Owen, „ale my se to nikdy nedozvíme, protože takovou otevřenost tenkrát nikdo nevyzkoušel... Avšak správně léčená Addisonova choroba rozhodně není ničím, co by mělo komukoli bránit v kandidatuře na nejvyšší post.“ Addisonova choroba se projevuje nedostatkem hormonů nadledvin, jmenovitě kortizolu, aldosteronu a pohlavních hormonů. Typická je výrazná pigmentace (pacient vypadá zdravě opálený). Při léčbě (podání chybějících hormonů) toto „opálení“ většinou zmizí.

Zdraví Johna Kennedyho bylo nestálé už od jeho dětství. Jako tříletý dostal spálu, ve třinácti letech výrazně zhubl a přestal růst. O rok později podstoupil operaci slepého střeva, v sedmácti mu stanovili diagnózu zánět tlustého střeva.

V srpnu 1943 byl ve tmě v úžině mezi dvěma z Šalamounových ostrovů v Tichém oceánu po útoku japonského torpédoorborce zasažen člun, jemuž velel poručík Kennedy. Náraz jím mrštil o palubu. Od této doby se odvíjelo mnoho jeho pozdějších neuhů – především bolavá záda. „Sám Kennedy tento výklad podporoval,“ uvádí Owen, „protože nechtěl, aby se někdo začal zabývat

jeho četnými předchozími nemocemi. Utajování lékařských informací se stalo jeho celoživotním zvykem.“

V listopadu 1943 byl Kennedymu zjištěn dvanáctníkový vřed. Bolesti zad pokračovaly a v červnu 1944 se podrobil operaci. V říjnu 1944 dostal injekci prokainu, po níž se mu výrazně ulevilo. Tím začala léčba jeho bolestí zad prokainovými injekcemi. Addisonovu chorobu Kennedymu diagnostikovali v Londýně v roce 1947. Dávali mu tehdy méně než rok života. Během plavby z Anglie domů v říjnu 1947 se mu udělalo tak zle, že dostal poslední pomazání.

Navzdory této dlouhé řadě chorob dokázal Kennedy v roce 1952 vyhrát senátorské volby. Příští rok se oženil s Jacqueline Bouvierovou, v dubnu 1954 však rentgenové vyšetření ukázalo, že se mu zhroutil pátý bederní obratel, a v květnu už mohl chodit pouze o berlích. Musel na operaci. Pro stabilizaci páteře mu implantovali kovovou destičku. Za tři dny nastaly velké komplikace a mladý politik upadl do kómatu. Podruhé dostal poslední pomazání. Znovu však utekl hrobníkovi z lopaty.

„Typickým rysem Kennedyho případu,“ poznamenává Owen, „bylo využívání záměrně navzájem izolovaných specialistů, takže žádný lékař nemohl řídit veškerou jeho léčbu.“

Jeho první osobní lékařka Janet Travellová se specializovala na léčbu jeho zad. Její technika spočívala ve vstříkávání prokainu (nebo novokainu) injekční jehlou do bederních svalů. Prokain je syntetickou náhražkou kokainu a v určitém množství pronikal do Kennedyho centrální nervové soustavy. To se projevovalo špatným soustředěním, nepozorností, únavou, změnami nálad, směsicí nerozhodnosti a zbrklostí, úzkostí a neklidu.

Nedlouho před televizní debatou s protikandidátem Richardem Nixonem v roce 1960 se Kennedy seznámil a začal spolupracovat s doktorem

Maxem Jacobsonem, jemuž jeho pacienti říkali „doktor Pohoda“. Za svou přezdívku vděčil tomu, že klientům uměl dodat energii – podával amfetaminy ve formě povzbuzujících pilulek nebo v ampulkách k nitrosvalové injekční aplikaci.

Po kratším přerušení začal Jacobson Kennedyho znovu léčit od poloviny května 1961. Tehdy si prezident při návštěvě Kanady pohmoždil záda při vykopávání díry pro zasazení malého dubu a na fotografiích se začal objevovat o berlích.

„Navzdory tomu, že pacienti s Addisonovou chorobou jsou nezvykle citliví na povznášející účinky steroidů,“ píše Owen, „podávaný amfetamin Jacobson často doplňoval silnými dávkami steroidů, vylepšených o vitamíny a občas dokonce o kostní dřeň, placentu, elektrického úhoře a řadu dalších látek.“ Sám Kennedy kritiky Jacobsonovy léčby zavrhoval slovy: „I kdyby to byly koňské chcánky, hlavně že to zabírá.“

David Owen však na základě lékařských záznamů a několika svědectví ukazuje, že Jacobsonova práce měla na Kennedyho vystoupení při schůzce s Chruščovem ve Vídni 3. až 4. června 1961 velmi škodlivý dopad.

Těsně před začátkem jednání mu údajně Kennedy řekl: „Chruščov dorazí každou chvíli. Nemohu si dovolit žádné komplikace se zády.“ Jacobson mu aplikoval injekci amfetaminu. Chruščov však dorazil s hodinovým zpožděním a jednání bylo dlouhé. Účinky injekce postupně opadaly a Kennedy ztrácel emocionální a fyzickou sílu, kterou mu zpočátku aplikovaná látka poskytl.

Sám se před kolegy vyjádřil, že setkání dopadlo špatně. Přičítal za to vinu sobě a zuřil, že s ním Chruščov jednal jako s malým klukem. Ani druhý den (jednalo se hlavně o Berlín) Kennedy nezvládl. Když se ho několik minut po konci summitu zeptal novinář James Reston, jak to šlo, Kennedy odpověděl: „Nejtvrdější věc v mém životě. Rozcupoval mě na kusy.“

John Kennedy a Nikita Chruščov na summitu ve Vídni v červnu 1961.

„Vím, proč se mnou takhle jednal,“ pokračoval. „Kvůli Zátocy sviní si myslí, že jsem nezkušený. Pravděpodobně má za to, že jsem hloupý. A co je možná nejdůležitější, myslí si, že jsem zbabělec.“

(V Zátocy sviní proběhla v dubnu 1961 invaze 1500 proticastrovských povstalců a Kennedy tehdy souhlasil s doporučením CIA a armády, aby USA invazi kubánských exulantů podpořily. Akce skončila naprostým fiaskem a podařilo se evakuovat pouhých 14 mužů.)

Kombinace velkých bolestí zad a neřízených injekcí amfetaminů a steroidů spolu se substituční léčbou Addisonovy choroby přivedly Kennedyho v létě 1961 do stavu obrovského vyčerpání. Někteří jeho lékaři se dokonce obávali, že nebude schopen chůze a skončí na vozíku.

Od podzimu ale nastala v jeho léčbě změna. Byl povolán odborník na bolesti zad Hans Kraus. Postupně se podařilo dostat pod kontrolu směsici léčiv, již vévodily prokainové injekce. Celá léčba se stala racionálnější a disciplinovanější.

Pravdou bylo, že v roce 1962 a ještě i v roce příštím dostával od Jacobsona injekce amfetaminu, ale „tou dobou,“ jak uvádí Owen, „se pro Kennedyho spíše staly rekreační drogou, a ne léčebnou metodou, na jejímž pravidelném nasazování by závisela úleva od bolesti a stresu.“

Když v polovině října 1962 objevili Američané sovětské rakety na Kubě a začala karibská krize, byl stav prezidentových zad díky komplexní

léčbě výrazně lepší. „Jako vrchní velitel byl teď úplně jiný člověk než ubřečený, emocemi zmítaný slaboch po fiasku v Zátocy sviní nebo zdeptaný chudák při vídeňské schůzce s Chruščovem,“ poznamenává Owen. Prezident nyní ovládal sebe, svou vládu i generální štáb.

Po blamáži v Zátocy sviní věděl, že nemůže nechávat užití síly jen na profesionálech, a nechtěl dopustit, aby rady armádních představitelů přehlušily rady z dalších zdrojů. Během karibské krize postupoval obezřetně a důsledně, ale nikoli bezohledně. Jeho strategie otevřené konfrontace účinkovala.

Změna nebyla však jen administrativní a nepřišla ani jako prostý výsledek Kennedyho tíživého ponaučení ze Zátoky sviní. „Hlubší kořeny měla v jeho podstatně lepším zdravotním stavu a ve způsobu léčby jeho nemoci,“ uzavírá Owen.

Zatímco s Johnem Kennedym se Owen nikdy nesetkal, s jiným prezidentem – Françoisem Mitterrandem – hovořil mnohokrát. „Byl to politik, který mě vždy fascinoval,“ přiznává, „ale neznal jsem ho dobře – skoro nikdo ho neznal dobře.“ Mitterrand byl zvolen prezidentem v květnu 1981. Jedním z pilířů jeho volební kampaně byl slib, že jeho lékaři budou každých šest měsíců vydávat zprávu o jeho zdravotním stavu. V té první pak jeho osobní lékař Claude Gubler v létě 1981 popsal prezidenta jako zdravého a v dobré fyzické kondici.

Francois Mitterrand (vpravo) při setkání s Helmutem Kohlem v Briançonu v srpnu 1985. Francouzský

prezident tehdy už čtvrtým rokem – v naprostém utajení – bojoval s rakovinou prostaty.

Po šesti měsících ve funkci si začal Mitterrand z ničeho nic stěžovat na bolesti zad a ruky, zhoršila se mu i chůze. Gubler ho odvezl svým autem a bez policejního doprovodu do nemocnice, kde pod falešným jménem podstoupil řadu testů. V polovině listopadu 1981 se prezident dověděl, že trpí rakovinou prostaty v pokročilém stadiu. Průměrná délka dožití u pacientů s takto rozvinutou rakovinou byla tři roky.

Mitterrand se místo otevřeného přístupu rozhodl pro utajování. Podle Gublera prohlásil: „Ať se stane cokoli, nesmíte nic prozradit. Je to státní tajemství,“ a dodal, aby měl Gubler zcela jasno: „Vy jste tímto tajemstvím vázán.“ Zprávy každých šest měsíců vycházely a Gubler postupně zjišťoval, že se ocitá v neřešitelné situaci. Nakonec se rozhodl psát je tak, že nebudou obsahovat lži ani zastírat pravdu, jen prostě nebudou úplně. „Bylo to jedenáct let hry na schovávanou se smrtí,“ napsal v pamětech.

Mitterrandova nemoc byla veřejně oznámena v září 1992, kdy tlak prostaty na močovou trubici už nebylo možné řešit jinak než operativně v nemocnici. Ale i poté prezident fakta o nemoci skrýval a dál nařizoval Gublerovi, aby publikoval zavádějící lékařské posudky. Než onemocněl, byla Mitterrandovým největším tajemstvím existence paralelního rodinného života, který vedl se svou dlouholetou družkou Anne Pingeotovou, s níž měl dceru Mazarine (pravda o tom vyšla najevo až v roce 1994, když jí bylo dvacet let).

Zatajování skutečnosti tedy pro něho v roce 1981 nebylo ničím zcela novým. Podle Owena Mitterrandovi politicky nejvíce uškodila jeho rychlá proměna z demokratického politika v politika autokratického, prostoupeného a obklopeného státní mocí.

„Trvání na zachování mlčenlivosti o jeho nemoci vedlo k nejrozsáhlejším protiprávním zásahům v dějinách francouzské republiky,“ konstatuje Owen. „Na Mitterrandův příkaz byly odposlouchávány telefony stovek politiků, novinářů a dalších osobností. Prezident to zdůvodňoval potřebou vědět, zda se někdo nechystá

rozhlásit podrobnosti o jeho nemoci. Zčásti však šlo také o záminku, aby bylo střeženo tajemství jeho druhého rodinného života a nebyla ohrožena bezpečnost Pingeotové a její dcery, které žily v tajném sídle a byly hlídány z peněz daňových poplatníků.“

Je obtížné odpovědět na otázku, zda by si Mitterrand vybral cestu zamlčováním, tajemství a autokracie tak

či tak, bez ohledu na svou chorobu. „Byl ze své podstaty hybridický a nechal se pohltit nástrahami moci a její opojností?“ ptá se Owen. „Z toho, jak jsem ho sledoval před jeho nástupem k moci, jsem žádné takové skryté sklony nevyvodil.“

K jeho prezidentskému působení naopak Owen poznamenává: „Dokázal, že nejvyšší státní

představitelé mohou být nemocní, jejich stav může být vážný a jejich léčba náročná, a přece mohou vládnout účinně. Při ohlédnutí za jeho politickými úspěchy, zejména během jeho prvního funkčního období (1981–1988), člověk žasne, kolik toho dosáhl.“

Zpracovala Mirka Schullerová

Největší záhady Česka - příspěvek od pana Karla Vaňase

Zjevení bezhlavců!

Dům U Zlaté studny v centru Prahy měl být svědkem dvojnásobné vraždy. V 18. století se domu říkalo také U Zlatého slunce kvůli překrásné výzdobě sochaře Jana Oldřicha Mayera.

Praha je plná pověstí. Snad každý dům v centru města byl podle těchto legend místem podivuhodných a tajemných příběhů, z nichž naskakuje na zádech husí kůže a smrtelný pot.

Výjimkou není ani dům U Zlaté studny v Karlově ulici. Poslyšte příběh o brutální vraždě a dvou duších, které nemohly nalézt klid.

Bezhlavý rytíř a jeho žena

Domem U Zlaté studny podle pověsti vždy procházel děsivý pár. Neznámý rytíř a jeho žena, oba duchové, strašili obyvatele domu, protože bloudili chodbami, oba o hlavu kratší. A nikdo nevěděl, jaké je jejich prokletí a jak je vysvobodit.

Jednoho dne se v tomto domě usadil cukrář a rozjel svoji živnost. Celým domem voněly pletence sypané cukrem, housky, koláče a jiné sladké dobroty. Byl to poctivý a pracovitý řemeslník, miloval svoji práci a neustále vymýšlel nové způsoby, jak své lahodné výrobky vylepšit. Údajně k němu chodilo nakupovat celé Staré Město...

Zmrzačené figurky

Jednou večer cukrář připravoval perníkové těsto, ze kterého vykrajoval různé postavičky, hvězdičky, srdíčka atd. Protože ale chtěl perníčky udělat něčím výjimečné,

vymýšlel, jaké ještě tvary by udělal. V tom ho napadlo, že z těsta vytvoří obě strašidla, rytíře a jeho paní, bloumající po chodbách za dveřmi cukrářské dílny.

Protože ale nikdo nevěděl, jak vlastně vypadají jejich hlavy a cukráři přišlo, že bez hlav by je nikdo nekupoval, zhotovil jim je podle své fantazie a šel spát. Jaké bylo ale jeho překvapení, když ráno sešel do dílny a zjistil, že postavičky jsou bez hlav!

Podezíval služku a pomocníky, ti se ale dušovali, že hlavičky neulomili. Večer tedy upekli postavičky znovu. Ráno se situace opakovala, perníčky byly opět bez hlav. Rozhodl se tedy upéct třetí várku a v dílně přespát.

Oběti brutální vraždy

Té noci se cukrář uložil na podlahu dílny. V noci se zčistajasna probudil a uviděl nad sebou stát rytíře i jeho paní, oba měli na krku své hlavy. Rytířova žena promluvila: „Udělal jsi naše figurky, ale hlavy jsou vymyšlené. Přišli jsme, abys je opravil. Musíš to ale stihnout do půlnoci, v té době už musí být naše hlavy zpátky ve Vltavě.“

Vyděšený cukrář se pustil do práce a těsně před hodinou duchů byl hotov. Rytíř si figurky prohlédl a řekl: „Svou práci jsi odvedl dobře, máš štěstí, kdyby se ti nepovedla, přišel bys také o hlavu za snahu vydělat na našem neštěstí. Za odměnu ti řeknu náš tragický příběh. Před mnoha lety jsme byli v tomto domě zavražděni majitelem. Okradl nás, naše těla odtáhl do sklepa a zakopal i s ukradenými penězi. Naše hlavy uřezal a hodil do Vltavy. Jestli nás chceš vysvobodit, vykopej naše kosti a ulož je na hřbitově. Když to uděláš, ukáže se ti i zakopaný poklad.“ Když rytíř domluvil, on i jeho žena zmizeli.

Šťastný konec

Druhý den ráno vzal cukrář motyku a sešel do sklepa. Po chvíli kopání opravdu našel ostatky dvou zavražděných nešťastníků. Zabalil je do látky a pohřbil na hřbitově do svaté půdy. Pár dní poté se v domě zřítilo sklepní schodiště a za utrženým kusem zdi se ukázal malý výklenek plný zlatých mincí. Šťastný cukrář měl vystaráno do konce života a strašidla už se nikdy neukázala. Hosté luxusního hotelu, který v domě dnes sídlí, se tak rytíře a jeho ženy bát nemusí.

*(Čerpáno z knihy **Neuvěřitelné jevy a podivuhodné bytosti**)*

Hovězí vývar s hermelínovými kuličkami

Potřebujete: 1,5 kg hovězích žeber, kořenovou zeleninu (půlku celeru, 2 mrkve, 2 kořenové petržele), 1 cibuli, 2 stroužky česneku, směs koření (2 bobkové listy, 6 kuliček nového koření, 6 kuliček černého pepře), 3 litry vody, sůl a pepř, 42 g droždí, lžička másla, 1 vejce, 1 hermelín, 2 stroužky česneku, strouhanku.

Základem polévky je silný vývar. Hovězí žebra vložte do hrnce (nebo je předtím ještě 20 minut opékejte v troubě), zalijte vodou a přidejte očištěnou zeleninu pokrájenou na velké kusy. Vložte cibuli překrojenou na půlku, česnek a přiveďte k varu. Když voda začne bublat, stáhněte plamen tak, aby se vývar pouze „táhnul“, seberte sběračkou pěnu z povrchu, přidejte koření a nechte vývar pracovat minimálně dvě hodiny. Zeleninu vyndejte po 20 minutách, budete ji nakonec potřebovat do polévky.

Droždí rozpustěte spolu s máslem na pánvi a základ nechte vychladnout. Poté ho smíchejte s vejcem, nahrubo nastrouhaným hermelínem, prolisovaným česnekem a strouhankou (přidávejte, dokud hmota nebude tuhá). Z těstíčka vyválejte knedlíčky.

Hotový vývar scedte, přidejte do něj na kousky pokrájenou zeleninu, kostičky uvařeného masa ze žeber, přiveďte k varu a nakonec do polévky zavařte knedlíčky (stačí tři minutky). Pak jen nalijte do talíře, dochuťte čerstvými bylinkami a podávejte.

Hermelínová sluníčka

Potřebujete: 2 hermelíny, 50 g tvrdého sýru (eidam), mletou papriku, 4 vejce, mletý pepř.

Hermelíny podélně rozkrojte a půlky zevnitř trochu vydlabejte. Položte je na plech na pečicí papír (řeznou stranou nahoru), okořeňte paprikou a pepřem, kraje posypte nahrubo strouhaným sýrem a nakonec do prohlubně rozklepněte vejce. Zapečte při 120 stupních Celsia, dokud vejce nejsou hotová.

Smažený hermelín v pivním těstíčku

Potřebujete: 2 hermelíny, 100 ml světlého piva, 6 lžic hladké mouky, sůl a pepř, 2 stroužky česneku, grilovací koření.

Hermelín nakrájejte na trojúhelníčky. Z piva, mouky, prolisovaného česneku a koření připravte husté těstíčko. V něm pak jednoduše trojúhelníčky obalujte a smažte na rozpáleném oleji. Za chvíli je chuťovka k televizi nebo pro návštěvu hotová! Můžete ji servírovat samostatně nebo jako doplněk salátu.

Zpracovala Mirka Schullerová

Zdraví

Vědecky potvrzeno! Lidé, kteří mají rádi čokoládu, jsou štíhlejší

Pravidelná konzumace čokolády vede ke štíhlejší postavě. Svědčí o tom výsledky studie amerických vědců, kteří sledovali asi tisícovku lidí a porovnávali u nich stravovací návyky, kalorický příjem a index tělesné hmotnosti (BMI).

Zjistili, že lidé, kteří jedli čokoládu několikrát týdně, byli v průměru štíhlejší než ti, kteří si ji dopřávali jen příležitostně. Více než na množství čokolády podle nich záleží na tom, jak často ji jíte. S množstvím snědené čokolády studie žádnou spojitost nenašla.

Čokoláda je sice kalorická potravina, ale obsahuje i látky, které mohou mít příznivý vliv na pokles hmotnosti, uvádějí vědci ve studii zveřejněné v časopise Archives of Internal Medicine.

Závěry potvrzují i výsledky jiných studií, že konečný dopad na váhu nemá ani tak množství přijatých kalorií, jako jejich složení.

Konzumace některých druhů čokolády je spojována s určitými příznivými změnami krevního tlaku, citlivosti na inzulin a hladiny cholesterolu. Navíc čokoláda, hlavně ta tmavá, obsahuje antioxidanty, které mohou pomoci odstraňovat volné radikály poškozující buňky v těle.

Antioxidační složky zvané katechiny mohou zlepšit svalovou hmotu a snížit váhu. Svědčí o tom přinejmenším výzkumy, při kterých byli použiti hlodavci. U myši, kterým byl podáván 15 dní epikatechin (přítomný také v tmavé čokoládě) se zlepšily fyzické

výkony a byly zjištěny pozorovatelné změny v kvalitě jejich svalů.

Nyní je třeba provést klinické zkoušky i u lidí, aby se zjistilo, jestli to funguje stejně. Vědci ale upozorňují, že je v této oblasti ještě hodně nezodpovězených otázek. A pokud nebudou k dispozici přesvědčivé důkazy, nabádají k opatrnosti.

Příliš velká konzumace čokolády může mít i nepříznivé účinky vzhledem k tomu, že často obsahuje hodně cukru a tuků. Kdo usiluje o štíhlejší postavu, rozhodně neudělá chybu, když zvýší konzumaci čerstvého ovoce a zeleniny.

Zpracovala Mirka Schullerová

Kultura

Titanic

Délka (min.):194

Režisér:James Cameron

Hrají: Leonardo DiCaprio, Kate Winslet, Billy Zane, Kathy Bates, Bill Paxton, Gloria Stuart, Frances Fisher, Bernard Hill, Jonathan Hyde

Země původu / Rok: USA 1997

Byl obrovský a luxusní. Lidé o něm ve své pýše říkali, že je nepotopitelný. Když vyplouval Titanic na svou první plavbu, byli na jeho palubě také chudý Jack a bohatá Rose. On vyhrál lístek v pokeru, ona měla pronajato jedno z nejluxusnějších apartmá. Prožili spolu nejkrásnější chvíle života a slíbili si, že už se nikdy nerozejdou - až do oné osudné noci, kdy pýcha lidstva narazila v Severním moři do ledovce, který Titanic neúprosně poslal ke dnu. Krásná romance se změnila ve zběsilý a tragický boj o záchranu. Už tomu letos bude sto let, kdy z přístavu Southampton 10. dubna 1912 vyplula legendární „nepotopitelná loď“ Titanic. Při této příležitosti se režisér James Cameron rozhodl znovu uvést do kin velkofilm Titanic, ale tentokrát v novém kabátu. Film Titanic získal v roce 1997 dohromady 11 Oscarů, včetně toho za nejlepší film. Nyní mají diváci jedinečnou příležitost prožít plavbu legendárního Titanicu – „Lodi snů“ a drama, které se odehrálo na palubě při jeho potápění na vlastní kůži v jedinečném 3D.

Zpracovala Mirka Schullerová

HUMOR

*Manželka se ptá manžela: „Miláčku, co si mám vzít na pláž, abych zaujala ostatní?“
Starej se otočí a říká: „Zkus lyže...“

* Děda si volá vnoučka. „Když mi doneseš jednu tu modrou pilulku, co má táta v nočním stolku, najdeš ode mě při snídani pod talířem 100 korun.“

Klučík tátovi potáhne pilulku viagry, ráno dychtivě kouká pod talíř a tam tisícovka!
A děda se zubí: „Kilo je ode mě, zbytek od babičky...“

*Ptá se muž kamaráda...

„Jak se daří tvé tchyni v nemocnici?“

„Asi se brzy vrátí domů.“

„Jak to?“

„Ale, doktor říká, že prý se máme připravit na nejhorší.“

Zpracovala Mirka Schullerová

Správná řešení

Křížovka:

...stromy květem zdobívá.

Čeština:

...před spaním dívá na horor.